

MODERN SVENSKA

Funderar ni på språkriktighetsproblem? Vår spalt Modern svenska behandlar språkfrågor av allmänt intresse, som besvaras av professor Carl-Eric Thors. Sänd in frågor till Dagboken som vidarebetordrar dem till språkvetaren.

handlar språkfrågor av allmänt intresse, som besvaras av professor Carl-Eric Thors. Sänd in frågor till Dagboken som vidarebetordrar dem till språkvetaren.

1. "Skall man stava *brodd* eller *brädd*, *piråg* eller *pirog*?" — Svenska akademiens ordlista, som är det officiella rättesnöret för svensk stavning, upptar endast *brodd* och *pirog*. Orden skall följaktligen stavas så.

2. "Är det inte engelska på svenska, när det i en rubrik heter *S står för stereo*?" — Uttrycket är utan tvivel en försvenskning av det engelska *stands for* ("A stands for Abraham") och motsvarar närmast "betyder": S betyder stereo. Svenskans *stå för* i den citerade användningen är alltså en anglicism; uttrycket kommer dock mycket nära det genuina "står i stället för" och är därför inte särskilt påfallande.

3. "Är ordet *villför* detsamma som "villfarig", "medgörlig"? — Jag känner inte *villför* i någon annan användning än som hemmansnamn (och släktnamn) i Kvevlax norrom Vasa. Det kan, såvitt jag vet, inte sammanställas med något svenskt ord. Däremot finns i fornisländskan ett ord *villiförr*, som synes ha betytt "benägen att fara vilse"; vårt ord *villfarelse* "felaktig uppfattning" hör till samma ordgrupp, däremot inte *villfara någons önskan*, som har tyskt ursprung. Min tolkning av namnet *Villför* innebär, att det en gång har funnits ett svenskt ord som motsvarade det nämnda isländska.

4. En frågeställare efterlyser en svensk term för det som på finska kallas *työsuhteasiainhoitaja*. Frågeställaren säger: "Den bästa svenska motsvarigheten för *työsuhteasiat* tycker jag är *arbetsplatsrelationer*, men hur få det ordet till en beteckning på personen som sköter dessa relationer?" — För att få besked om vad en tjänsteman av det slaget kallas i Sverige har jag rådfrågat professor Bertil Molde vid Institutet för svensk språkvård i Stockholm. I Sverige talar man om *personalkonsulenter*. Enligt Svenskt yrkeslexikon 1967 hör det till personalkonsulentens väsentliga uppgifter att "uppmärksamma individens situation på arbetsplatsen, t.ex. anpassning till arbete och miljö... samt frågor som har att göra med sundhet, säkerhet och trivsel". Jag hoppas att *personalkonsulent* kan användas som svensk term för *työsuhteasiainhoitaja*. Det finska ordet kan inte översättas ordagrant.

5. "Är det riktigt att använda ordet *kvarstod* i betydelsen "återstod" eller "rest"? — Nej, något sådant substantiv finns inte. Det förefaller som om någon hade bildat ett substantiv (en *kvarstod*) till verbet *kvarstå*, kanske med *återstod* som förebild. Det skall i förbigående påpekas att *kvarstad* är en term med helt annan betydelse, nämligen en form av beslagtagande.

Carl-Eric Thors